

Načrt šolskih poti

VSEBINA NAČRTA ŠOLSKIH POTI

1. Uvod

2. Splošne informacije o šoli in določitev šolskega okoliša

3. Vzgojno preventivne vsebine za pravilno ravnanje v prometu

3.1 Šolar – pešec

3.2 Šolar – kolesa

3.3 Šolski prevozi – pravila vedenja

3.4 Šolski prevozi – pravila vedenja

3.5 Planirane aktivnosti na področju prometa v šolskem letu 2017/18

4. Tehnični del načrta: grafični prikaz šolskih poti in zemljevida šolskega okoliša z opisom in slikami šolskih poti

5. Literatura

1. UVOD

Varnost otrok predstavlja pomemben element na področju prometne varnosti in je sistemsko opredeljena s sprejeto Resolucijo nacionalnega programa varnosti cestnega prometa za obdobje 2013 do 2022 ter področno zakonodaje. Otroci spadajo med ranljivejše skupine v cestnem prometu in so največkrat tudi žrtve prometnih nesreč. Pri zagotavljanju varnosti otrok v cestnem prometu je potrebno upoštevati telesne, motorične, spoznavne, emocionalne in miselne lastnosti otrok v določenem starostnem obdobju.

Za otroke s posebnimi potrebami velja, da se sposobnost za samostojno vključevanje v promet ocenjuje na podlagi otrokovega psihofizičnega stanja. Učenci, ki obiskujejo NIS – program in se bodo kasneje šolali na srednjih šolah bi se morali za samostojnost v prometu usposobiti že tekom šolanja na osnovni šoli. Samostojnost v prometu pa je lahko v različnih oblikah in na različnih nivojih. Otroka lahko usposobimo, da bo samostojen kot pešec ali tudi kot kolesar. Stanja učencev na PP so v večini primerov taka, da učenci niso samostojni v prometu oz. le malo učencev je samostojnih v prometu bodisi kot pešci ali kot kolesarji.

Šola kot vzgojna ustanova je dolžna vzgajati učence, da bodo glede na svoje sposobnosti samostojni v prometu. Veliko vlogo pri vzgoji v prometu imajo starši, ki s svojimi ravnanji dajejo vzgled otrokom in so odgovorni za vedenje svojih otrok na cesti.

2. SPLOŠNE INFORMACIJE O ŠOLI IN DOLOČITEV ŠOLSKEGA OKOLIŠA

Šolo obiskujejo učenci občin Žiri, Gorenja vas – Poljane, Škofja Loka, Železniki (ki so tudi ustanoviteljice šole) ter posamezni učenci iz občin Medvode, Vodice ter Kranj. Osnovna šola Jela Janežiča izvaja dva vzgojno izobraževalna programa, in sicer prilagojen program

z nižjim izobrazbenim standardom in posebni program vzgoje in izobraževanja. Poleg dveh programov, ki se izvajata na šoli, strokovni delavci šole nudijo dodatno strokovno pomoč OPP v drugih osnovnih šolah in vrtcih.

Specifika učencev naše šole je, da prihajajo iz različnih občin in z različnimi avtoprevozniki. Naloga šole je, da zagotovi varnost učencem do odhoda prevoznika in se dogovori s starši o varni poti od postaje v domačem kraju do doma.

Načrt varnih šolskih poti je objavljen na spletni strani šole, izobešen na oglasni deski šole in z njim so seznanjeni učitelji, učenci in njihovi starši.

3. ANALIZA STANJA ŠOLSKIH POTI IN PROMETNE VARNOSTI

3.1 ANALIZA POTI, KI JIH UPORABLJAMO

- **GLAVNI VHOD V ŠOLO IN ČAKANJE NA KOMBIJE**

Dostop do glavnega vhoda je urejen po pločniku, ki poteka ob OŠ Ivana Groharja. Vozišče je označeno z rumeno črto. Tik ob vhodu je označeno mesto za intervencijska vozila in je prepovedano puščanje vozil.

SLIKA 1 Glavni vhod v šolo.

- PEŠCI SE LAHKO GIBAJO DO RUMENE ČRTE.
- PREVIDNOST VELJA OB KONICAH, KO UČENCI PRIHAJAJO S KOMBIJI V ŠOLO IN KO ODHAJAJO DOMOV.
- POTREBEN JE NADZOR NAD UČENCI.
- PREPOVEDANO JE SKAKANJE PO VOZIŠČU.
- UČENCI POČAKAJO NA MESTU DOKLER KOMBI NE USTAVI IN ŠOFER NE ODPRE VRAT.
- V KOMBI SE VSTOPA KULTURNO BREZ PRERIVANJA.

- **GLAVNI VHOD V ŠOLO IN PRINAŠANJE MALICE IZ SOSEDNJE ŠOLE**

Po površini, ki je namenjena le za pešce in poteka tik ob OŠ Ivana Groharja se gibajo učenci, ki prinašajo malico iz sosednje šole. Vozišče je označeno z rumeno črto. To pot lahko uporabljajo učenci za obiske zobozdravnice v sosednjem vrtcu. Pot je varna.

UČENCI UPORABIJO POT OB SOSEDNJI ŠOLI
ZA PRINAŠANJE MALICE.

SLIKA 2 Pot ob OŠ Ivana Groharja.

- **SMER 1 PODLUBNIK IN VRTEC NAJDIHOJCA**

Po koncu urejene poti tik ob šoli Ivana Groharja je potrebno prečkati cestišče, ki pelje do parkirišča in je hkrati tudi intervencijska pot za dostop do šole iz JZ strani.

NA TEM MESTU NI OZNAČENEGA PREHODA ZA PEŠČE. UČENCI PREČKAJO DOVOZNO CESTO NA PARKIRIŠČE OB ŠOLI IN NADALJUJEJO POT PO PLOČNIKU.

SLIKA 3 Prečkanje dovozne ceste.

Učenci, ki gredo peš v smer Podlubnika uporabijo urejen prehod za pešce.

SLIKA 3 Urejen prehod za pešce.

OB JUTRANJIH IN POPOLDANSKIH KONICAH JE CESTA
ZELO OBREMENJENA IN VELJA POZORNOST NA PREHODU
ZA PEŠCE.

- **SMER 2 AVTOBUSNA POSTAJA PODLUBNIK IN PREČKANJE GLAVNE CESTE**

Učenci, ki gredo z avtobusom v smer Selške doline, na plavanje v bazen ali v smer Stara Loka naj za prečkanje glavne ceste Podlubnik uporabljajo podhod.

- ZA PREČKANJE CESTIŠČA JE OBVEZNA UPORABA PODHODA!
- SPREMLJEVALCI UČENCEV Z INVALIDSKIMI VOZIČKI PODHODA NE UPORABLJAJO ZARADI STRME KLANČINE. UPORABIJO NAJ PREHOD ZA PEŠCE.

SLIKA 4,5 Vstop v podhod.

UČENCI NAJ TEH STOPNIC NE UPORABLJAJO, KER JE NEVARNO HODITI PO PARKIRIŠČU!

SLIKA 6 Stopnice od pločnika ob glavni cesti pri avtobusnem postajališču, ki vodijo na parkirišče.

- **Smer 2 V MESTO Z AVTOBUSOM**

UČENCI NAJ UPORABLJAJO PLOČNIK OB GLAVNI CESTI,
KADAR GREDO NA AVTOBUS V SMERI MESTA.

SLIKA 7 Dostop od šole na pločnik ob glavni cesti.

- **SMER 3 ŠOLSKI CENTER (ŠC) IN SMER MESTO PEŠ**

Učenci imajo lepo urejeno pot do jedilnice v Šolskem centru. Pot je namenjena pešcem in kolesarjem in zato velja previdnost!

SLIKA 8 Površina namenjena pešcem in kolesarjem.

SLIKA 9 Pot do jedilnice v ŠC ob športni dvorani.

Prav tako je urejeno za pešce, ki gredo v smeri glavne avtobusne postaje oz. v staro mestno jedro, knjižnico, Namo ali pa v zdravstveni dom.

Pot je istočasno tudi kolesarska pot. Na mestu kjer se pešpot konča moramo prečkati cesto po prehodu za pešce. Končni del pešpoti je hkrati tudi dovozna pot na parkirišče k novim delavnicam ŠC.

SLIKA 10 Urejena pot za pešce in kolesarje.

SLIKA 11 Prehod za pešce Novi svet.

SLIKA 12 Pot čez parkirišče ni urejena.

SLIKA 13 Prehod za pešce pri Nami.

4. VZGOJNO PREVENTIVNE VSEBINE ZA PRAVILNO RAVNANJE V PROMETU (vzeto iz Smernice za šolske poti, Javna agencija RS za varnost prometa)

Javna agencija RS za varnost prometa je izdala področne preventivno-vzgojne publikacije, ki so namenjene varnejšemu udejstvovanju otrok v cestnem prometu in so v pomoč staršem pri prometni vzgoji otrok.

Publikacija »Prvi koraki v svetu prometa« daje poseben poudarek pravilnemu ravnanju otroka – pešca. V knjižici »Red je vedno pas pripet!« se preventivno-vzgojne vsebine nanašajo na večjo varnost otrok med vožnjo. Podrobno to področje obravnava tudi Priročnik za vzgojiteljice in vzgojitelje v vrtcih »Otroški varnostni sedeži ali Red je vedno pas pripet«.

Smernice za šolske poti so prvenstveno namenjene varnejšim šolskim potem za šolarje – pešce. Posredno se na ta način promovira tudi zdrav in varen način mobilnosti. Ukrepi za varnejšo prometno infrastrukturo in večjo varnost otrok na šolskih poteh prinašajo dolgoročno tudi znatne prihranke lokalnih skupnosti na področju organiziranih šolskih prevozov, hkrati pa pripomorejo k učinkovitem in aktivnem vključevanju otroka oziroma šolarja v svet prometa.

Ključni preventivni napotki za pravilno ravnanje šolarja v cestnem prometu (sestavni del načrta šolskih poti):

Zakon o pravilih cestnega prometa poudarja odgovornost staršev, skrbnikov oziroma rejnikov otrok, in sicer so le-ti dolžni skrbeti ali izvajati nadzorstvo nad otrokom ali mladoletnikom, ko je ta udeležen v cestnem prometu. Otroci opazujejo naše ravnanje in ga skušajo posnemati, zato je vloga staršev pri vzgoji otroka za pravilno ravnanje v cestnem prometu izrednega pomena.

Otroci morajo biti kot udeleženci v cestnem prometu deležni posebne pozornosti in pomoči vseh drugih udeležencev. V cestnem prometu smejo samostojno sodelovati šele, ko se starši, skrbniki oziroma rejniki prepričajo, da so otroci sposobni razumeti nevarnosti v prometu in da so seznanjeni s prometnimi razmerami na prometnih površinah, kjer se srečujejo s cestnim prometom.

4.1 Šolar – pešec

- Šolar - pešec mora uporabljati prometne površine, namenjene hoji pešcev. Načrti šolskih poti opredelijo varnejše poti do šole in poudarijo nevarnejša, bolj izpostavljena mesta na šolskih poteh.

- Šolar – pešec se mora pred prečkanjem ceste vedno ustaviti. Preden stopi na vozišče, preveri, ali se mu približujejo vozila, na način, da pogleda levo, desno in še enkrat levo. Prečkanje ceste med parkiranimi vozili odsvetujemo (v primeru če ni v bližini prehodov za pešce, naj šolar prečka cesto za zadnjim parkiranim avtomobilom).
- Šolar – pešec naj uporablja podhode, nadhode in prehode za pešce. Na semaforiziranih prehodih za pešce, mora počakati na zeleno luč za pešce in se prepričati s pogledom levo-desno, da so vozniki resnično ustavili. Na ostalih (nesemaforiziranih) prehodih je potrebno, poleg naštetega, pozornost nameniti približujočim vozilom, da se ta ustavijo in šele nato šolar varno prečka cesto. Priporočamo, da šolar prečkanje predhodno naznani z dvignjeno roko.
- Otroci morajo imeti na poti v vrtec in prvi razred osnovne šole ter domov spremstvo polnoletne osebe. Spremljevalci so lahko tudi otroci, starejši od 10 let in mladoletniki, če to dovolijo starši, skrbniki oziroma rejniki otroka.
- Otroci morajo ponoči ali ob zmanjšani vidljivosti med hojo po cesti nositi na vidnem mestu na strani, ki je obrnjena proti vozišču, odsevnik, ki ne sme biti rdeče barve in katerega odsevna površina na vsaki strani meri najmanj 20 cm².
- Učenci prvega in drugega razreda osnovne šole morajo na poti v šolo in iz nje, poleg odsevnika, nositi tudi rumeno rutico, nameščeno okoli vratu.
- Šole, organizirane skupine staršev, organizacije za varnost cestnega prometa, ustanove, društva ali druge institucije lahko organizirajo in izvajajo varstvo otrok v cestnem prometu, na prehodih za pešce, skladno z določili Zakona o pravilih cestnega prometa (vloga šolskih prometnikov, ki pomagajo otrokom varno prečkati cesto na označenih prehodih za pešce).
- Pešci morajo hoditi ob levem robu vozišča v smeri hoje. Pešca – šolarja lahko izjemoma usmerimo tudi na vozišče, če tam ni pločnika, pešpoti, kolesarske steze, hkrati pa zagotovimo na teh odsekih znižano hitrost do 30 km/h s celotno prometno ureditvijo. Enako velja tudi v primeru izjeme, ko pešca usmerimo na desno stran vozišča v smeri hoje.

4.2 Šolar – kolesar

- V cestnem prometu sme samostojno voziti kolo otrok, star najmanj osem let, ki ima pri sebi veljavno kolesarsko izkaznico, in oseba, ki je starejša od 14 let (drugače le v spremstvu polnoletne osebe). Otrok se usposobi za vožnjo kolesa, ko opravi kolesarski izpit in dobi v osnovni šoli kolesarsko izkaznico.

- Šolar - kolesar mora uporabljati prometne površine, namenjene kolesarjem (kolesarske steze, poti). Načrti šolskih poti prednostno obravnavajo šolske poti za pešce. Zelo priporočljivo je, da načrti opredelijo tudi varnejše kolesarske poti do šole in poudarijo nevarnejša, bolj izpostavljena mesta na šolskih poteh, kjer imajo prednost pešci (npr. okolica šole, območja za pešce, območja umirjenega prometa).
- V kolikor na ali ob vozišču ni kolesarske steze ali pasu, mora kolesar voziti ob desnem robu vozišča (cca. 1 m od roba vozišča). Pri tem so izrednega pomena tudi urejene (utrjene) bankine, skladno s kriteriji za vodenje šolskih poti.
- Kolesa morajo biti tehnično brezhibno opremljena (ustrezna višina sedeža, zavore, zvonec, odsevniki, žarometi). Kolesar poskrbi, da je viden tako podnevi kot ponoči ali ob zmanjšani vidljivosti (uporaba signalnih barv na oblačilih, odsevnih trakov, svetilk).
- Šolar – kolesar mora imeti med vožnjo kolesa ustrezno pripeto zaščitno kolesarsko čelado. Enako velja tudi takrat, kadar se vozi na kolesu kot potnik.
- Šolar - kolesar mora biti pozoren na dogajanje v prometu in upoštevati predpise.
- Pri hoji ob kolesu na vozišču je varneje, če kolesar hodi ob desni strani kolesa.
- Telefoniranje med vožnjo na kolesu je prepovedano in nevarno. Odsvetuje se tudi uporaba slušalk med vožnjo na kolesu.
- Prevažanje sošolcev na prtljažniku je prepovedano in nevarno.
- Kolesarske steze morajo kolesarji uporabljati in voziti v skladu s prometnimi predpisi (upoštevati prometne znake in puščice na kolesarski stezi, ki določajo smer prometa na njej – napačna smer vožnje je najpogostejša napaka vseh kolesarjev).
- Kolesarji smejo prečkati prehod za pešce le kot pešci in pred tem sestopiti s kolesa in ga potiskati ob sebi. Drugače je na prehodu za kolesarje, kjer pa vseeno velja prevoziti prehod z veliko mero previdnosti.

4.3 Šolar – potnik oz. vozač

Številne šolarje starši pripeljejo v šolo z avtomobili. Pri tem je ključnega pomena, da so otroci vedno pravilno pripeti z varnostnim pasom ter, glede na njihovo starost, nameščeni v ustreznem varnostnem sedežu.

- Po Zakonu o pravilih cestnega prometa mora biti otrok, manjši od 150 cm, med vožnjo v motornem vozilu z vgrajenim zadrževalnim sistemom, zavarovan z zadrževalnim sistemom, ki je primeren otrokovi telesni masi. Za osnovnošolske otroke je torej primerna skupina II + III, kamor spadajo sedeži za otroke, težke med 15 in 36 kg oziroma stare od 3 do 12 let.
- Šolarji naj vstopajo ali izstopajo iz avta na tisti strani, ki je obrnjena stran od prometa (npr. na pločnik).

Učenci, ki se vozijo s šolskim avtobusom, morajo upoštevati pravila obnašanja na avtobusu in tudi pravila čakanja na postajališčih šolskega avtobusa. Kratka in jasna pravila za učence, ki se vozijo s šolskim avtobusom ali kombijem, oblikuje osnovna šola ter o tem seznanijo starše in šolarje, ki podpišejo izjave, da so seznanjeni s pravili. Pravila za učence, ki se vozijo s šolskim avtobusom, se namestijo tudi v vozilu, ki opravlja posebni linijski prevoz šoloobveznih otrok med domom in osnovno šolo.

Napotila za učence, ki se vozijo s šolskim avtobusom ali kombijem (kot osnutek za pravila obnašanja na šolskem avtobusu in pravila čakanja na postajališčih šolskega avtobusa):

- Skupaj s starši je potrebno izbrati in preizkusiti najvarnejšo pot do postajališča ter razmisliti o pravilnem in odgovornem ravnanju pešca v cestnem prometu. Pri tem ne smemo pozabiti na vidnost pešca – šolarja (svetla oblačila, ustrezno nameščena odsevna telesa).
- Šolarji naj pričakajo avtobus ali kombi na posebej označenem postajališču. Vedno počakajo, da se vozilo ustavi, nato varno in organizirano vstopijo vanj. Enako tudi po izstopu, stran od vozila, na varni površini počakajo, da le-to odpelje. Nato nadaljujejo svojo pot proti domu.
- Šolarji morajo na šolskem avtobusu ali kombiju upoštevati voznikova navodila.
- Šolarji morajo biti med vožnjo v šolskem avtobusu ali kombiju pripeti z vgrajenimi varnostnimi pasovi in obrnjeni v smeri vožnje.
- Šolarji med vožnjo ne motijo voznika, se ne prerivajo in ne kričijo.

Sestavni del načrtov šolskih poti so tudi **vozni redi organiziranega šolskega prevoza za posamezno šolsko leto**. Priporočljivo je navesti vse relacije, avtobusna postajališča oz. vstopne postaje s časi odhodov (tudi iz šole po končanem pouku) in kontaktne podatke prevoznikov. Zelo priročne so tudi enostavne legende postajališč šolskega prevoza z izrisom prog šolskih prevozov, označenih na zemljevidu za posamezno osnovno šolo.

4.4 Šolski prevozi – pravila vedenja

	AVTOBUSNO POSTAJALIŠČE	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kombi ali avtobus čakam na površini namenjeni za čakanje. ✓ Ob robu vozišča čakam vsaj tri korake proč. ✓ Na poti do postajališča, če je mrak ali tema uporabljam kresničke ali druga odsevna telesa. ✓ Učenci 1. in 2. razreda uporabljajo na poti izven šole rumene rutice. ✓ Na sprehodu učenci 1. in 2. razreda uporabljajo odsevne brezrokavnike.
	VSTOPANJE NA KOMBI ALI AVTOBUS	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Počakam, da se vozilo ustavi in šofer dovoli vstop v vozilo. ✓ Pozdravim voznika. ✓ Množica učencev naredi kolono, a vstopajo v vozilo en za drugim in se ne prerivajo. ✓ Prednost dam mlajšim in šibkejšim učencem.
	SEDEŽ IN VARNOSTNI PAS	<ul style="list-style-type: none"> ✓ V vozilu se priprnem z varnostnim pasom. ✓ Učenci katerih višina ne presega 150 cm in so pripeti s tritočkovnim varnostnim pasom sedijo v varnostnih sedežih oz. jahačih. ✓ Med vožnjo ves čas sedim pripet na sedežu. ✓ Med vožnjo se ne obračam in gledam v smer vožnje. ✓ Med vožnjo se ne presedam.
	OBNAŠANJE, ODPADKI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Upoštevam vsa navodila, ki mi jih daje voznik ali spremljevalec. ✓ Med vožnjo ne jem in ne pijem. ✓ V vozilu ne puščam smeti. ✓ V vozilu ne uničujem opreme namenoma ali iz malomarnosti. ✓ Obnašam se kulturno in ne vpijem, se ne prepiram, ne poslušam glasno svoje glasbe, ipd. ✓ V primeru kršenja pravil bo šola po potrebi reševala spore skupaj s prevoznikom, starši in učencem.
	VOZNIK, SOPOTNIKI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Med vožnjo ne motim voznika. ✓ Do voznika, učencev in spremljevalcev sem prijazen in se kulturno obnašam. ✓ Pozoren sem na mlajše in šibkejše učence in jim pomagam, če potrebujejo mojo pomoč.
	IZSTOPANJE IZ KOMBIJA ALI AVTOBUSA	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Počakam, da se vozilo ustavi in si šele takrat odpnem varnostni pas. ✓ Prvi izstopi spremljevalec in šele nato učenci. ✓ Po izstopu čakam na primerne mestu, da vozilo odpelje in šele nato nadaljujem pot. ✓ Uporabim pločnik tam kjer ga pa ni se ravnam sledeče: Če sem sam hodim ob levem robu cestišča in v skupini hodimo ob desnem robu vozišča. ✓ Cesto prečkam, če je le mogoče na prehodu za pešce, takrat ko se prepričam, da ni vozila na cesti. Mlajši učenci na prehodu za pešce dvignejo roko visoko v zrak, da so bolj vidni. ✓ Na poti do postajališča, če je mrak ali tema uporabljam kresničke. ✓ Učenci 1. in 2. razreda uporabljajo na poti izven šole rumene rutice.

4.5 Planirane aktivnosti v šolskem letu 2018/19

DATUM	AKTIVNOSTI	UDELEŽENCI
1.9.2017	Obisk župana in predsednika SPV <ul style="list-style-type: none"> • Razdelitev rutic, odsevnikov in publikacije Prvi koraki v prometu • Ure prometne varnosti na razrednih urah 	1. razred
september	Jumicar (predavanje in vožnja na poligonu)	5. razred
april, maj, junij	Kolesarski izpit	6. razred
celo leto	Prometni krožek (1 ura / teden)	6. razred
celo leto	Sodelovanje v akcijah, ki jih organizira SPV	cela šola

6. Tehnični del načrta: grafični prikaz šolskih poti in zemljevida šolskega okoliša

7. LITERATURA

1. Smernice za šolske poti, Strah R., Ljubljana: Javna agencija RS za varnost prometa, 2016